

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24048/2024
12.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца „Румапромет“ д.о.о. из Руме, чији је пуномоћник Младен Грбић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Високи савет судства, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 806/24 од 18.09.2024. године, у седници одржаној 12.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 806/24 од 18.09.2024. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 806/24 од 18.09.2024. године, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Сремској Митровици П 35/21 од 30.10.2023. године, којом је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неправилног и незаконитог рада државног органа – Основног суда у Руми, исплати 31.500.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.11.2017. године до исплате, као и да му надокнади парничне трошкове од 694.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. и став 2. тачка 12. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се не конкретизују релативно битне повреде одредаба поступка учињене пред другостепеном судом које су предвиђене као ревизијски разлог по члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП, а битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није предвиђена као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је, као најповољнијем понуђачу у извршном поступку који је спровео Основни суд у Руми, вођеном по предлогу извршног повериоца „Металс банка“ а.д. Нови Сад против извршног дужника ХТДП „Тврђава Варадин“ Петроварадин, ради намирења новчаног потраживања извршног повериоца, решењем од 27.02.2007. године досуђена и предата у својину непокретност – хотел на Иришком венцу, саграђен на парцели број 62/1 од 6 а 85 м² уписаној у з.к.ул. бр. 18 к.о. Ириг. Према упису у земљишној књизи, на основу чијих података је спроведен извршни поступак, извршни дужник није био власник непокретности, већ је био титулар права коришћења на овој непокретности у државној својини. Тужилац је истог дана уплатио купопродајну цену од 30.000.000,00 динара. Решење суда садржи налог извршном дужнику да непокретност ослободи од лица и ствари и земљишно-књижном суду да по правноснажности решења изврши упис права својине купца на продатој непокретности. Тужилац је на основу решења Пореске управе 15.05.2007. године платио 1.500.000,00 динара на име пореза на промет апсолутних права. Надлежни орган Епархије Сремске поднео је 03.05.2007. године Дирекцији за реституцију захтев за враћање одузетих непокретности, међу којима је непокретност коју је тужилац купио у извршном поступку. У том поступку извршена је успостава права својине српског православног манастира ... Епархије Сремске, којој Епархији је у извршном поступку предата непокретност 13.11.2017. године. Тужба у управном спору поднета против коначног решења о враћању непокретности Епархији Сремској одбијена је као неоснована пресудом Управног суда У 8047/17 од 27.02.2020. године. Републичко јавно правобранилаштво, као тадашњи законски заступник имовинских интереса државе није учествовало у извршном поступку у ком је тужилац купио непокретност, а након што је поднет захтев за реституцију поднело је захтев за заштиту законитости против решења извршног суда од 27.02.2007. године. Захтев заснива на чињеници да је дошло до отуђења имовине Републике Србије, па је предложено да Врховни суд стави ван снаге сва решења која су последица овог незаконитог располагања. Захтев за заштиту законитости одбачен је решењем Врховног суда Србије Сгзз 974/07 од 08.11.2007. године.

Са полазиштем на наведене битне чињенице, првостепени суд усваја постављени тужбени захтев позивом на одредбе чланова 172. став 1. и 154. став 3. Закона о облигационим односима, на основу којих постоји одговорност Републике Србије за штету коју је суд проузроковао незаконитим радом, као и члана 36. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, по којима је од 01.05.2006. године забрањено било какво располагање имовином која је по одредбама тог закона предмет враћања. Непокретност, на којој је тужилац решењем извршног суда од 27.02.2007. године стекао својину није могла бити предмет располагања, па као

последницу повреде ове забране од стране суда, тужилац трпи предметну штету од укупно 31.500.000,00 динара. На износ главнице, тужиоцу је призната законска затезна камата од времена када му је у извршном поступку одузет посед непокретности и предат Епархији Сремској.

Другостепени суд прихвата становиште првостепеног суда да је тужена држава у обавези да тужиоцу надокнади предметну штету. Међутим, становиште тог суда је да грађанска деликтна одговорност државе не произилази из кршења забране прописане чланом 36. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, већ из пропуста извршног суда приликом одређивања извршења. Извршење је одређено на непокретности супротно одредбама чланова 42. и 100. тада важећег Закона о извршном поступку, по којима је извршни поверилац у обавези да поднесе извод из јавне књиге, као доказ о томе да је непокретност на којој извршење треба да се спроведе уписана као својина извршног дужника. Суд је у конкретном случају продао непокретност тужиоцу иако она није била у својини извршног дужника, на који начин је на тужиоца пренео више права него што га је имао извршни дужник. На овај начин купљена непокретност одузета је од тужиоца у извршном поступку и предата у посед Епархији Сремској 13.11 2017. године, па је тужилац претрпео штету у висини износа који је издвојио на име купопродајне цене и плаћеног пореза на промет апсолутних права.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су оценили да постоји незаконито поступање Основног суда у Руми, које за последицу има обавезу тужене државе да тужиоцу надокнади штету у висини износа које је издвојио за прибављање својине, мада за то нису постојали законом предвиђени услови.

Одредбом члана 20. став 2. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“ 6/80 ... „Службени гласник РС“ 115/05) прописано је да се право својине стиче одлуком државног органа, под условима одређеним законом.

Према Закону о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78 ... „Службени гласник РС“ бр. 18/20), правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција (члан 172. став 1.); ко другоме проузрокује штету дужан је надокнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице (члан 154. став 1.); штета је умањење нечије имовине (обична штета) (члан 155); кривица постоји када је штетник проузроковао штету намерно или непажњом (члан 158.).

Према Закону о извршном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/2004) по коме је спроведен извршни поступак, предмети извршења су ствари и права на којима се по закону може спровести извршење ради остваривања потраживања; предмети извршења не могу бити ствари изван промета, као ни друге ствари које закон искључује; може ли нека ствар или неко право бити предмет извршења, односно да ли је извршење на некој ствари или право ограничено, оцењује се с обзиром на околности у време подношења предлога за извршење, ако овим законом није друкчије изричито одређено (члан 42. ставови 3, 4. и 7.); уз предлог за извршење на непокретности потребно је да извршни поверилац поднесе извод из јавне књиге, као и доказ о томе да је непокретност уписана као својина извршног дужника (члан 100. став 1.); укидање

или преиначење решења о извршењу после правноснажности решења о предаји непокретности купцу нема утицаја на његово право стечено по решењу о предаји непокретности (члан 133.).

Законом о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“ бр. 46/2006) прописано је да се овим законом уређују услови, начин и поступак враћања имовине која је на територији Републике Србије одузета од црква и верских заједница, као и од њихових задужбина и друштава (у даљем тексту: цркве и верске заједнице), применом прописа о аграрној реформи, национализацији, секвестрацији и других прописа који су донесени и примењивани у периоду од 1945. године, као и свим другим актима којима је вршено одузимање те имовине, без тржишне накнаде (члан 1.); право на враћање имовине припада црквама и верским заједницама, односно њиховим правним следбеницима, у складу са важећим актима црква и верских заједница (члан 6.); обвезник враћања непокретности, односно исплате новчане накнаде је Република Србија, привредно друштво или друго правно лице које је у моменту ступања на снагу овог закона власник одузете имовине (члан 7. став 1.); од 01.05.2006. године није дозвољено било какво располагање имовином која је по одредбама овог закона предмет враћања, нити заснивање хипотеке, залог или закупа на тој имовини; правни послови и правни акти који су у супротности са одредбом става 1. овог члана ништави су (члан 36. ставови 1. и 2.).

У конкретном случају извршни судски поступак ради намирења новчаног потраживања покренула је као извршни поверилац „Металс банка“ а.д. Нови Сад према извршном дужнику ХТДП „Тврђава Варадин“ Петроварадин и на њен предлог извршење је одређено на непокретности уписаној у з.к.ул.бр. 18 к.о. Ириг. Према упису у земљишној књизи, непокретност је била у државној својини, а извршни дужник је имао само право коришћења. Нема података да је извршни суд обавестио Републичко јавно правобранилаштво, као законског заступника имовинских интереса Републике Србије о овом извршном поступку, мада је у време одређивања извршења (01.06.2006. године) и продаје непокретности (27.02.2007. године) постојала императивна забрана располагања национализованом имовином црква и верских заједница. Тужиоцу је на основу тако спроведеног извршног поступка досуђена у својину непокретност на којој је у међувремену у законито спроведеном поступку успостављена својина Епархије Сремске. Нема података да постоје радње тужиоца које су за последицу имале настанак, односно увећање издатака које је имао у сврху куповине непокретности.

Из наведених разлога неосновано се ревизијом указује да је управо тужилац иницирао принудну наплату и определио предмет и средство извршења у извршном поступку, пошто је поступак покренула „Металс банка“ а.д. Нови Сад и на њен предлог као предмет извршења одређена непокретност – хотел саграђен на парцели број 62/1 од 06 а 85 м2 у к.о. Ириг. Без утицаја су и наводи ревизије да је законски заступник тужене поднео захтев за заштиту законитости у сврху заштите имовинских права државе, пошто је утврђено да је изјављени ванредни правни лек одбачен. По чињеничном утврђењу извршни суд законског заступника имовинских интереса државе није обавестио о вођењу извршног поступка иако је по подацима земљишне књиге непокретност била у државној својини, па је предметно умањење имовине без сумње последица незаконитог поступања Основног суда у Руми, за које тужена држава сноси одговорност. Тужиоцу су по одредбама члана 185. Закона о облигационим односима правилно признати износи које је издвојио у сврху прибављања својине на

непокретности по одлукама суда и Пореске управе, а по одредби члана 186. тог закона и законска затезна камата на главницу од времена када му је у извршном поступку одузет посед непокретности и предат Епархији сремској.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење одлуке Врховног суда, па је на основу одредби чланова 165. став 2. и 154. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**